

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนสาธิต คือ โรงเรียนในอุดมคติของวงการศึกษาศึกษาสมัยใหม่ซึ่งวิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัย ตั้งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเป็นผู้นำในทางการศึกษาแก่โรงเรียนอื่น ๆ ฉะนั้น โรงเรียนสาธิต จึงมีหน้าที่ในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อจะนำผลจากการสอนไปเป็น อนุภูมิทางการศึกษา หรือนำทฤษฎีไปลองปฏิบัติว่าจะได้ผลต่อสภาพการ เรียนการสอนอย่างไร ถึงที่ คร.สาโรช บัศวศรี ไคกล่าวไว้ว่า

"ในอุดมคติโรงเรียนสาธิต คือ โรงเรียนซึ่งวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ตั้งขึ้นโดย มีความมุ่งหมาย 3 ประการคือ

1. สำหรับเป็นที่ฝึกสอน ฝึกงาน สังเกต และศึกษาของนิสิตวิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัย ผู้ซึ่งกำลังศึกษาเล่าเรียนในทางวิชาการศึกษา
2. สำหรับเป็นที่วิจัยในเรื่องทฤษฎีการสอน การปกครอง การวัดผล การแนะแนว การทำหลักสูตร ฯลฯ เพื่อให้วิชาการศึกษา หรือที่เรียกว่าวิชาครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และได้ประโยชน์แก่นักเรียนสาธิตไปในตัวด้วย
3. สำหรับเป็นที่ "แสดงให้เห็น" แก่บุคคลทั่วไปหรือเรียกสั้น ๆ ว่า "สาธิต" ในเรื่องสำคัญของการศึกษา เช่น วิธีสอนต่าง ๆ วิธีแนะแนว การทำโรงเรียนมัธยมแบบ ประถม การทำโรงเรียนประถมที่ถูกต้อง การปกครองโรงเรียนแบบประชาธิปไตย ฯลฯ¹

นอกจากนี้โรงเรียนสาธิตยังเป็นโรงเรียนที่อยู่ในระบบการบริหารงานของผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาอย่าง

¹สาโรช บัศวศรี คร., "โรงเรียนสาธิตคืออะไร", วิทยายารย ปีที่ 66 มกราคม, 2510 หน้า 950.

ผู้เชี่ยวชาญ แหล่งที่จะเกิดทฤษฎีการสอนและวิธีการสอนแบบใหม่ย่อมเกิดขึ้นที่โรงเรียนสาธิต ก่อนโรงเรียนอื่น ๆ เพราะนักวิชาการทั้งหลายที่ได้นำความรู้ใหม่ๆ กลับมา ก็จะต้องมาทดสอบความรู้นั้นที่โรงเรียนสาธิต ก่อนที่จะเผยแพร่ หรือนำไปใช้โรงเรียนสาธิตจึงเป็นศูนย์วิจัยทางทฤษฎีการสอน การทำหลักสูตร การวัดผล การแนะแนว เพื่อให้วิชาครูก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

โรงเรียนสาธิตในประเทศไทยได้ตั้งขึ้นเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว คือ โรงเรียนสาธิต ปทุมวัน ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2496 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2501 และปัจจุบันได้มีโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงเรียนสาธิตรามคำแหง เพิ่มขึ้นอีก จึงควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนของโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ เพื่อจะโคจรหาว่า โรงเรียนสาธิตได้ใช้กิจกรรมการสอนอย่างไร และประสบผลสำเร็จในการสอนพอจะเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

ฉะนั้น โรงเรียนสาธิต จึงมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางการศึกษา และมีบทบาทในการใช้แนวการสอนใหม่เพื่อปรับปรุงวิธีสอนให้ดียิ่งขึ้น ดัง นางสาว อภรณ์ ชาติบุรุษ ได้กล่าวไว้ว่า "เนื่องจากเด็กสมัยนี้อยู่ในสมัยเทคโนโลยีรุ่งเรืองถึงขนาด เพราะฉะนั้น สิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ เราควรจัดการศึกษาอย่างไร เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และของเด็กในปัจจุบัน และสถานที่ ๆ น่าจะทดลองกระทำก็คือโรงเรียนสาธิตนี่เอง..... จึงช่วยกันกล้าที่จะคิด กล้าที่จะเสนอ กล้าที่จะทำ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาให้โรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียนตัวอย่างของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องต่อการพัฒนาอันรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน"² จะเห็นว่าโรงเรียนสาธิตเป็นผู้นำทางการศึกษาแบบใหม่อย่างแท้จริงแม้ในต่างประเทศ เมื่อสมัยตั้งโรงเรียนสาธิต เป็นโรงเรียนทดลองภาคปฏิบัติของนักวิชาการ

² อภรณ์ ชาติบุรุษ, "แนะนำและวิจารณ์หนังสือเรื่อง Individualizing Learning Through Modular Flexible Programming" วารสารครุศาสตร์ (ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2516) หน้า 89.

ก็ได้มีการวิจัยโรงเรียนสาธิตอย่างกว้างขวาง เช่น รัคเกอร์ ได้เขียนวิทยานิพนธ์ เพื่อรับปริญญาเอกใน ค.ศ. 1955 ไว้ว่า "โรงเรียนสาธิตทั่วสหรัฐอเมริกา มีทั้งหมด 185 แห่ง 69 แห่ง ใช้เพื่อการค้นคว้าและวิจัย"³ หรือ ลูส ซี แบลร์ คิวไวท์ เก เคอร์คิส และ เอ ซี มูน ได้ให้ความเห็นในวิทยานิพนธ์ไว้ว่า สิ่งที่โรงเรียนสาธิตควรปฏิบัติคือ

"แสดงภาคปฏิบัติของทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนฝึกหัดครูของวิทยาลัยเอง, นักเรียน, ครู และครูของสถาบันอื่น, ครูประจำการทั่วไป ในด้านความเป็นผู้นำทางการศึกษา โรงเรียนสาธิต ได้มีอิทธิพลต่อการปรับปรุงโรงเรียนอื่น ๆ ในท้องถิ่นในทางปฏิบัติด้วย"⁴

เมื่อโรงเรียนสาธิตเป็นผู้นำทางการศึกษาแบบใหม่แล้วการศึกษาหรือวิธีสอนแบบใหม่ที่อยู่ในปัจจุบันมีเช่น "การสอนแบบเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individualized Instruction), การสอนแบบเป็นคณะ (Team Teaching), การสอนแบบแก้ปัญหา, การสอนแบบจุดภาค การสอนโดยใช้สื่อมวลชน, การสอนโดยใช้กิจกรรม เป็นวิธีการเรียนที่ช่วยในการสอนที่ใช้เทคโนโลยีแบบใหม่"⁵ และการสอนแบบใหม่เหล่านี้จำเป็นต้องมีกิจกรรมช่วยในการสอนแทบทั้งสิ้น เพราะหลักการสอนแบบใหม่ต่าง ๆ เน้นการสอนว่าไม่ควรจะเข้าไปในรูปของการให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ควรจะพัฒนาไปในรูปของกิจกรรมด้วย

³Winfred Ray Rucker, "A Critical Analysis of Current Trend in Student Teaching", The 34 the Yearbook of the Association For Student Teaching, 1955), p.19.

⁴Lois C. Blair, Dwight K. Curtis and A.C. Moon, "The Purposes Functions and Kniqueness of the College-Controlled Laboratory School" Association For Student Teaching, (Cedar Falls, Iowa, 1958), pp.30-42.

⁵John H. Hanson and Arthur C. Hearn, "The Middle School Program" (Rand McNally and Company, 1971) p.275.

ในด้านการสอนภาษาไทยก็เช่นกันจำเป็นที่จะจัดกิจกรรมในการสอนให้เหมาะสมด้วย ถ้าเราได้พิจารณาวิธีสอนภาษาอย่างกว้างขวาง ศึกษาคุณค่า ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนไม่ว่าจะเป็นแนวคิดของไทยหรือต่างประเทศย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาในการคิดหาทางนำวิธีการที่ครูจากการอ่าน การฟัง หรือการสังเกตแล้วนำไปประสบการณ์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับสภาพการณ์และวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาไทย ทั้งยังสามารถวิเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาทางที่จะแก้ไขปัญหานั้น ๆ อย่างริบควนเป็นผลดีแก่ผู้เรียนโดยแท้จริง

ในด้านการเรียนการสอนภาษาไทย จากการวิจัยของวิทยานิพนธ์ที่ได้ค้นคว้ามาสรุปปัญหาได้ว่า นักเรียนส่วนมากเมื่อไม่ชอบเรียนภาษาไทย ดังเช่น ผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2515 น.ส. อมร จิตตะมัย ได้สำรวจวิธีสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรจากโรงเรียน 10 โรงเรียน โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามภาษาไทยจำนวน 80 ชุด ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่า

"ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยคือ นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาไทย เพราะเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการและวัยของเด็ก ร้อยละ 51.60 นักเรียนมีทัศนคติไม่รักต่อภาษาไทยร้อยละ 51.60 ไม่เห็นคุณค่าประโยชน์ของภาษาไทย ร้อยละ 41.60 ครูขาดสิ่งจูงใจในการสอน ร้อยละ 28.35 กิจกรรมไม่น่าสนใจ ร้อยละ 13.31"⁶

ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการวิจัยกิจกรรมในการสอนภาษาไทยและหาวิธีจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อปรับปรุงแก้ไขการสอนภาษาไทยโดยริบควน เพราะกิจกรรมจะมีผลต่อการสอนของครู การเรียนของนักเรียนซึ่งตามทัศนะทางการสอนของจอห์น คิวอี้ บิดาแห่งการสอนแผนใหม่กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเจริญงอกงามทุกด้าน ต้องสอนให้เรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing) ด้วยกิจกรรมและด้วยประสบการณ์ แทนที่จะใช้หนังสือ หรือพูดให้ฟังอย่างเดียว กิจกรรมจึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอนภาษาไทยแผนใหม่ ดังที่ ลีตา คันน ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพการเรียนการสอนแผนใหม่ว่า "กฎูเจ 3 คอกที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนอย่าง

⁶อมร จิตตะมัย, "การสำรวจวิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514) หน้า 46.

มีประสิทธิภาพ คือ ความถี่, ความเข้ม และความแตกต่าง⁷ ในด้านความเข้ม (Intensity) เสนอให้เน้นไปในด้านเอกัตบุคคล ในด้านความถี่ (Frequency) ให้เน้นไปในด้านการจัดกิจกรรมบ่อย ๆ ในด้านความแตกต่าง (Variety) เสนอให้มีการฟัง, เห็น, และทดลองด้วยรูปภาพ, หนังสือ, फिल्मสตริป, เครื่องบันทึกเสียง เทป, โทรทัศน์ ฯลฯ

กิจกรรมที่ควรจัดได้ในการสอนภาษาไทย

การนำเอาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับทางด้านการสอนมาใช้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เป็นวิธการการหาหนทางการศึกษาที่ครูควรติดตามและนำมาประยุกต์ให้เข้ากับสังคมและการศึกษาของไทย เกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ประเทศทั่วโลกต้องการศึกษาวิจัย แม้แต่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำทางการศึกษาหลายแขนงก็มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษา เช่นกัน ดังปรากฏว่ามีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษามากมายในปัจจุบัน ในการสอนภาษาไทยก็จำเป็นต้องทำการคิดค้นสิ่งใหม่ทางการศึกษา (Innovation) มาเป็นแนวทางดัดแปลงการสอนภาษาไทย ให้น่าสนใจและมีคุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์สามารถจัดได้ในการสอนภาษาไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนด้วย

เทคนิควิทยาที่ควรจัดได้ในการสอนภาษาไทยนั้นมีหลายวิธี เช่น :-

ก. การสอนแบบกลุ่มวิชา (Broadfields) กล่าวคือสอนวิชาการใ้ภาษาหลักภาษา และวรรณคดีไทยให้สัมพันธ์กันโดยไม่แยกเป็นรายวิชาอีกทั้งยังสามารถสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา ใ้ได้อีกด้วย

ข. การสอนแบบกลุ่มกิจกรรม (Group Work) จัดแบ่งงานให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นกลุ่มแล้วมารายงานผล การแบ่งกลุ่มก็ให้คำนึงถึงความสนใจ ความต้องการและความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก

⁷Dunn, Rita, Practical Approaches to Individualizing Instruction (New York : Parker Publishing Company, Inc., 1972) p.39.

ค. การสอนเป็นคณะ (Team Teaching) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มของนักเรียนทั้งยังช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ให้นักเรียนได้ฟังความคิดเห็นจากครูหลายคนตามความสามารถพิเศษ ใ้เปลี่ยนห้องเรียน และยังสามารถจัดกิจกรรมได้หลายอย่าง โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใ้แกการแบ่งหม้ทำรายงาน, การทำหนังสือพิมพ์ประจำวัน, กิจกรรมการเดินละกรจากวรรณคดี, การรวบรวมทำสมุดภาพทางวรรณคดี, การถกเถียงเกี่ยวกับคำศัพท์ เป็นต้น

ง. การสอนโดยห้องปฏิบัติการทางภาษา (Language Laboratory) ใ้ช่วยถ่านกิจกรรมเสริมการอ่าน, แกไขคำควมกล้า, จังหวะวรรคตอนในการพูด, การฝึกการอ่านผ่านองเสนาะ ฯลฯ ผู้สอนควรจะได้จัดชั้นการฝึกเป็นชั้น ๆ หรือเป็นบท ๆ ไป

จ. การสอนแบบจัดศูนย์การเรียน (Learning Center) เป็นวิธีที่นำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยใ้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยเสรี รู้จักตนเองควมถนเอง รู้จักทำงานหม้ สามารถเลือกเรียนใ้ตามความสนใจและฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีวิจารณ์ญาณ การจัดเช่นนี้ยึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และใ้คำปรึกษาเมื่อมีปัญาซึ่งนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ทอองการคำแนะนำ

จะเห็นใ้ว่าวิธีการข้างถนเหล่านี้⁸ สามารถจะนำมาประยุกต์ใ้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยใ้เป็นอยางดี ทั้งยังมีเทคนิควิทยาอื่น ๆ อีกมาก เทคนิควิทยาเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยจะใ้เสนอแนะเพิ่มเติมใ้ในบทต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ประภาสรี สีหอำไพ, "เทคนิควิทยาแบบใหม่กับการสอนภาษาไทย" (เอกสารคำบรรยายวิชา วิธีสอนภาษาไทย, 2515), หน้า 2.

อย่างไรก็ดีแม้ว่าเทคนิควิชาแบบอื่น ๆ จะนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการสอนภาษาไทยได้ แต่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายด้วย ซึ่ง อัลคองคินเคอร์ สกุนเนอร์ (Alcorn Kinder Schunert) ได้เขียนหลักการของการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

"กิจกรรมจะต้องมีหลักคือ

1. กิจกรรมจะต้องสร้างอย่างมีจุดมุ่งหมาย
2. กิจกรรมจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
3. กิจกรรมจะต้องมีการวางแผนแล้วอย่างดี
4. จะต้องให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ"⁹

เมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลักเกณฑ์จะทำให้การจัดกิจกรรมมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนที่ขึ้นและเรียนได้อย่างสนุกสนาน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดวางโครงการที่จะทำด้วยตนเองและส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น อันจะนำนักเรียนไปสู่จุดหมายปลายทางของการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. กระตุ้นให้ครูและนักเรียน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทุกวิถีทาง
4. การจัดกิจกรรมในห้องเรียนนอกจากช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วยังช่วยให้สอนได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความมุ่งหมายของการสอนอีกด้วย
5. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเด็ก ครูได้รู้ว่าโลกของเด็กในวัยเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากโลกของครูอย่างไร และจะช่วยทำให้ครูมีทัศนะกว้างไกลและรู้สึกสนุก กระตือรือร้นที่จะสอน นักเรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน ตั้งอาจารย์ รองวิชา อิศรภักดี ได้เขียนไว้ในวิธีสอนภาษาไทยว่า

⁹Alcorn Kinder Schunert, "Better Teaching in Secondary Schools"

"การสอนวิชาใดก็ตาม ควรจะให้เด็กได้มีส่วนลงมือกระทำสิ่งนั้นจริง ๆ ย่อมจะทำให้เด็กมีความสุข สนใจ เราเรียกการเรียนแบบนี้ว่า เรียนด้วยกิจกรรม การสอนภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน การที่เด็กได้ลงมือจดบันทึกข้อความต่าง ๆ ได้อภิปรายปัญหา ได้แสดงละครจากหนังสือที่ตนเรียนหรือกระทำกิจกรรมอื่นโดยช่วยให้อ่านได้โดยผสมความมุ่งหมาย"¹⁰

6. ช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามของนักเรียน
7. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
8. ช่วยให้นักเรียนร่วมมือกันในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ
9. ช่วยสนองความต้องการและค้นพบความต้องการของเด็กวัยรุ่นตั้งแต่ที่จอห์น เดอ ฮันสัน และ อาร์เธอร์ ไคกลาวไว้วา

"การวางแผนโปรแกรมของกิจกรรมของโรงเรียนเป็นจุดประสงค์ใหญ่ที่จะทำให้โรงเรียนค้นพบความต้องการของเด็กวัยรุ่น"¹¹

ผู้วิจัยได้เคยทำการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาแล้วเป็นเวลา 4 ปี และปัจจุบันก็ยังสอนอยู่ จากการสอน ผู้วิจัยได้เคยทดลองใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ ทั้งการสอนแบบมีกิจกรรมและไม่มีกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ในชั่วโมงสอนที่มีกิจกรรม นักเรียนสนใจเรียน และสนุกสนาน เมื่อหมดชั่วโมงยังสนใจติดตามวิชาที่สอนไปแล้ว และครูสามารถสอนแบบมีกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ได้ ส่วนการสอนแบบไม่มีกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่ค่อยสนใจการเรียนเท่าที่ควร จากประสบการณ์ในการสอน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความคิดว่า กิจกรรมชนิดใดเหมาะกับการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และอยากทราบว่า อาจารย์ท่านอื่น ๆ ได้ใช้กิจกรรมอะไรในการสอนภาษาไทยบ้าง จึงอยาก

¹⁰ รุ่งรัตน์ อิศรภักดี, รองศาสตราจารย์, "วิธีสอนภาษาไทยตอน 1" ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา, (โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 26.

¹¹

John H. Hanson and Arthur C. Hearn, *op.cit*, p.21.

ศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัย อยากจะทำงานสักชิ้นหนึ่งเกี่ยวกับกิจกรรมการ
สอนภาษาไทย ของโรงเรียนที่ควรเป็นตัวอย่างใด ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อครูโรงเรียน
อื่น ๆ ได้นำเอากิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้นนำไปดัดแปลงใช้ในโรงเรียนของตน และเป็น
ประโยชน์แก่นักเรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน เข้าใจบทเรียน และรักที่จะเรียนภาษาไทยโดย
ไม่เบื่อหน่าย เพื่อจะเป็นผลทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยอีกด้วย

นอกจากประสบการณ์ในการสอนแล้ว แรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้วิจัยต้องการวิจัยเกี่ยวกับ
กิจกรรมการสอนภาษาไทย ยังมาจากผลงานวิทยานิพนธ์ และข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ
ดังนี้ คือ

1. แรงบันดาลใจจากความต้องการของครู และความกระตือรือร้นของครูที่จะ
เปลี่ยนแปลงวิธีสอนอยู่เสมอ ผู้วิจัยได้อานพจนานุกรมของ นางสาว วารุณี พลบูรณ์ ได้วิจัย
ถึงความต้องการของครูโรงเรียนเทศบาล เมื่อปี พ.ศ.2513 ว่า

"จากการค้นคว้า ปรากฏว่า ครูมีความต้องการที่จะศึกษาวิชาภาษาไทยให้สูงยิ่งขึ้น
เป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.91 นอกจากนั้นครูยังมีความต้องการหนังสือคู่มือในการสอนทักษะ
ทั้งสี่ ค่าเฉลี่ย 3.79 ต้องการไปครูโรงเรียนที่สอนไวยากรณ์มีค่าเฉลี่ย 3.78 ต้องการเปลี่ยน
แปลงวิธีสอนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.48"¹²

จะเห็นได้ว่า ครูสอนภาษาไทยมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอยู่เสมอและ
ต้องการไปครูโรงเรียนที่สอนไวยากรณ์ ซึ่งตามหลักการแล้วโรงเรียนที่คาดว่าวิธีการสอนน่าจะ
ไวยากรณ์ คือ โรงเรียนที่ทดลองวิธีการสอนหรือทฤษฎีการสอนอยู่เสมอ ๆ คือ โรงเรียนสาธิต
ถ้าหากได้มีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนแล้วก็จะ เป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยสนองความ
ต้องการของครูที่ต้องการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนและต้องการไปครูโรงเรียนที่สอนไวยากรณ์

¹²วารุณี พลบูรณ์, "การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาทักษะทางภาษาไทยชั้นประถม
ศึกษาตอนต้นโรงเรียนเทศบาลจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, แผนกวิชา
คุรุศึกษาและการฝึกหัดครู, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2513).

2. แรงบันดาลใจที่เลือกโรงเรียนสาธิตในการวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนที่ทดลองพฤติกรรมการสอนอยู่เสมอและน่าจะอยู่ในข่ายความสนใจในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยคือโรงเรียนสาธิต ดังที่ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวถึงโรงเรียนสาธิตว่า

"บทบาทของโรงเรียนสาธิต นอกจากการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนทุกประเภทแล้วโรงเรียนสาธิตยังมีหน้าที่อื่น ๆ อีก คือ

1. การฝึกสอน
2. การวิจัยและการทดลอง
3. การให้บริการ"¹³

จากอุดมคติของโรงเรียนสาธิตย่อมแสดงให้เห็นถึงการทดลองทางวิธีสอน ซึ่งเหมาะที่จะเป็นแหล่งในการวิจัย ประกอบกับใน พ.ศ. 2507 ดร. เฟื่องฟูง เครือตราฐ ได้เขียนไว้ว่า

"คุณภาพของการเรียนการสอนของสถานศึกษาใด ๆ จะดีกว่าคณะครูของโรงเรียนนั้นไปไม่ได้ ดีกว่าที่ทันสมัย เครื่องอุปกรณการสอนที่ครบครัน มิได้เป็นเครื่องประกันว่าการสอนโรงเรียนนั้นจะดี ครูมีความสำคัญยิ่งกว่านักเรียน ยิ่งกว่าห้องสมุด ห้องปฏิบัติการและตัวหลักสูตรของโรงเรียน"¹⁴

จากข้อความข้างบนนี้ได้นำคุณภาพของการสอนการเรียนที่ครู เป็นส่วนสำคัญ และคุณภาพการสอนจะดีย่อมต้องใช่ประสบการณ์ของครูและวิธีทางครู เขาเป็นส่วนประกอบด้วย สำหรับในด้านวิธีทางครูจากผลงานวิจัย ของนายวันชัย อมรพันธ์ ในปี พ.ศ. 2513 ได้กล่าวไว้ว่า

¹³ วิจิตร ศรีสอาน, ดร., "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต" ศูนย์ศึกษา, (4 พฤศจิกายน, 2511) หน้า 19.

¹⁴ เฟื่องฟูง เครือตราฐ, ดร., "หลักการศึกษาศาสตร์" วิทย์ศึกษา, (เดือนธันวาคม 2507) หน้า 15.

"ค่าเฉลี่ยวุฒิศูนย์ในโรงเรียนประเภทมัธยมศึกษาที่มีวุฒิตั้งสูงกว่าครูในโรงเรียนประเภทมัธยมศึกษา ครูโรงเรียนประเภทมัธยมศึกษา มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 86.81 มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นวุฒิต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 13.19"¹⁵

จะเห็นว่าครูโรงเรียนสาธิตมีวุฒิตั้งสูงกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ส่วนปัญหาในทางการสอนใน พ.ศ.2508 นางสาว ประภาศรี สดบรพัตต์ ได้วิจัยจากโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต ประชากรครูที่สุ่มตัวอย่าง 129 คน ผลการวิจัยพบว่า

"ครูสาธิตมีปัญหาในด้านการสอนและการไขข้อสงสัยน้อยกว่าครูอื่น ๆ"¹⁶

ทั้งนี้ยอมรับเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสาธิตเหมาะที่จะเลือกมาทำการวิจัยช่วยประการที่

3. ความสนใจของผู้วิจัย ผู้วิจัยสนใจจะวิจัยการจัดกิจกรรมภาษาไทยในโรงเรียนสาธิตหลาย ๆ โรงเรียนซึ่งในสาขากภาษาไทยยังไม่เคยมีใครวิจัยมาก่อน ในระดับปริญญาโทมีผลงานเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิตหลาย ๆ โรงเรียนเพียง 2 เดม คือ

3.1 ปีการศึกษา 2514 นาย อมร พรหมมีฤทธิ์ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมฝึกหัดครู"¹⁷

¹⁵วันชัย อมรพันธ์, "การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2503), หน้า 109.

¹⁶ประภาศรี สดบรพัตต์, "การสำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508), บทคัดย่อ

¹⁷อมร พรหมมีฤทธิ์, "การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมฝึกหัดครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510).

3.2 ปีการศึกษา 2515 นางสาว อัมพร ศิลารังษี ได้เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนสาธิต"¹⁸

นอกจากนี้เป็นการวิจัยที่โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่เพียงแห่งเดียว ซึ่งไม่น่าจะเป็นมาตรฐานนัก น่าจะมีการวิจัยโรงเรียนสาธิตอื่น ๆ ด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนปรัชญาความคิดเห็นทางค่านิยมกิจกรรมการสอนและการเรียนของนักเรียนและครู ตลอดจนเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนอื่น ๆ ด้วย ส่วนการวิจัยการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมสามัญอื่น ๆ ได้มีการวิจัยไว้มากแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยที่โรงเรียนสาธิตหลาย ๆ โรงเรียน

4. แรงบันดาลใจจากหนังสือพิมพ์ประจำวันของไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รายงานข่าว ซึ่งตรงกับความสนใจของผู้วิจัยที่จะทำการวิจัยในเรื่องกิจกรรมการสอนภาษาไทยที่ดี ในข่าวนั้นเขียนหัวเรื่องว่า "สาธิตเกษตรใช้เทคนิคใหม่สอนภาษาไทยให้ได้ผลดีขึ้น" โดยเขียนไว้ว่า

"โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้เทคนิคใหม่ในการสอนภาษาไทยโดยจัดโครงการปรับปรุงและทดลองวิธีสอนภาษาไทยหลายโครงการ คือ

1. โครงการทำ Research Reading เพื่อให้นักเรียนรู้จักทำรายงานค้นคว้าศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และอภิปรายกับเพื่อนร่วมงานโดยเน้นให้นักเรียนค้นคว้าศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีหลักการประชุม และอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้ทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการเรียนวิชาอื่น ๆ ต่อไป

2. โครงการ Remedial Program เป็นโครงการทดลองการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยตั้งเป็นศูนย์แก้ไขปรับปรุงการอ่านออกเสียงการฟังและการพูด"¹⁹ จากการอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์ ทำให้ผู้วิจัยต้องการจะทราบถึงการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

¹⁸อัมพร ศิลารังษี, "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

¹⁹หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ "สาธิตเกษตรใช้เทคนิคใหม่สอนภาษาไทยให้ได้ผลดีขึ้น" ไทยรัฐประจำวันที่ 24 ตุลาคม 2515, หน้า 6-12.

สาขาอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ว่ามีวิธีการจัดกิจกรรมภาษาไทยกันอย่างไร และได้ผลสำเร็จเพียงใด เพื่อที่จะนำมาเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนอื่น ๆ ตลอดจนมีผลต่อนักเรียนที่จะเรียนภาษาไทยได้อย่างสนุกสนานและเข้าใจบทเรียนได้โดยไม่ยากลำบาก

5. แรงบันดาลใจจากผลงานวิจัยของ นาย อมร พรหมมีฤทธิ์ ได้เขียนไว้ในปี พ.ศ.2510 ว่า

"การปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมการณ์ของโรงเรียนสาธิตยังไม่สมบูรณ์ส่วนมากมักจะเน้นทางด้านการศึกษาเท่านั้น การวิจัยและการทดลองยังมีน้อยเกินไป"²⁰

ผลงานการวิจัยของ นาย อมร พรหมมีฤทธิ์ เป็นการทําทาย มีขั้นตอนที่จะมีผลทางด้านการวิจัยให้แก่โรงเรียนสาธิตประการหนึ่งและเพื่อจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนโรงเรียนสาธิตอีกประการหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งมีดังนี้

1. ต้องการที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของโรงเรียนสาธิตที่กำลังก้าวหน้าทางการสอนภาษาไทยขึ้นเป็นลำดับ ตลอดจนเป็นโรงเรียนที่ทดลองความรู้ทางทฤษฎีใหม่ ๆ
2. เพื่อที่จะทราบวิธีดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผล ตลอดจนปัญหาที่ครูประสบในการสอนภาษาไทย
3. ต้องการทราบทัศนคติและความสนใจของครูและนักเรียนโรงเรียนสาธิตที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย และเทคนิคการสอนภาษาไทยที่กำลังใช้และทดลองอยู่

²⁰อมร พรหมมีฤทธิ์, เรื่องเดิม, หน้า 117

4. ต้องการทราบผลสำเร็จและผลการทดลองทางการสอนภาษาไทยอันจะเป็นแนวทางให้เป็นอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้คิดปรับปรุงการสอนภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น

5. ต้องการทราบปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรมตลอดจนวิธีสอนที่ได้ผลดีที่สุด และใช้บ่อยที่สุด กิจกรรมชนิดใดใช้น้อยที่สุด

หัวข้อเฉพาะที่จะทำการวิจัย

1. โครงการทดลองสอนภาษาไทยใหม่ ๆ ของโรงเรียนสาธิต
2. กิจกรรมการสอน, อุปกรณ์, การวัดผล
3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนสาธิต
4. ปัญหาและอุปสรรคทางการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. ทัศนคติของครูและนักเรียนโรงเรียนสาธิตต่อวิชาภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. จะวิจัยกิจกรรมการเรียนและการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร จำนวนโรงเรียนสาธิต 5 โรงเรียน
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูจำนวน 21 คน และนักเรียนประมาณ 300 คน ซึ่งสอนและเรียนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต ทั้ง 5 โรงเรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนสาธิตจะใช้วิธีสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทย ในโรงเรียนสาธิต 21 คน และส่งแบบสอบถามนักเรียนจำนวน 300 ชุด

ความจำกัดของการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์และแบบสอบถามเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเวลาจำกัด หากได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ เช่น วิธีสังเกตการเรียนการสอนในห้องเรียน กวядแล้ว การรวบรวมข้อมูลจะมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งหมายที่จะวิจัย กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิต รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่านั้น ไม่ครอบคลุมไปถึงตัวหลักสูตรแต่อย่างใด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนสาธิตจะได้ประโยชน์ในการวิจัยนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยคาดว่าจะเป็ประโยชน์ในการปรับปรุงแนวการสอน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติและรักที่จะเรียนภาษาไทย
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้มีอาชีพครูด้วยกันในโรงเรียนอื่น ๆ เมื่อได้อ่านวิทยานิพนธ์แล้วอาจเกิดแรงบันดาลใจ และทราบจุดทางตลอดจนกิจกรรมบางอย่างน่าสนใจจะได้นำแนวทางต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ที่ได้โดยลแล้วไปปฏิบัติในโรงเรียนตน
3. เป็นประโยชน์ต่อนิสิตที่ได้มีโอกาสมาฝึกสอนที่โรงเรียนสาธิต จะได้ทราบพฤติกรรมและนำกิจกรรมที่ใช้โดยล มาประยุกต์เข้ากับบทเรียนของตนทั้งในวิชาภาษาไทย และประยุกต์กิจกรรมเข้ากับวิชาอื่น ๆ กวяд
4. เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนสาธิต ได้มีโอกาสทราบความเคลื่อนไหว การจัดกิจกรรมภาษาไทยของโรงเรียนสาธิตจะได้หาวิธีส่งเสริมสนับสนุนและปรับปรุงวิธีการให้ดียิ่งขึ้น
5. เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์เอง ได้มีโอกาสทราบกิจกรรมการสอนของโรงเรียนสาธิตต่างๆ จะได้นำเอากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่ออาชีพผู้วิจัยเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการดำเนินงาน การวิจัยได้ดำเนินการมาเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้
2. ศึกษาวิธีเขียนและการออกไปสัมภาษณ์จากหนังสือและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 วิธีการสัมภาษณ์ จากหนังสือ "หลักวิจัยทางสังคมศาสตร์" ของสภาวิจัย

แห่งชาติ²¹

Engelhart²²

- 2.2 หนังสือ Methods of Educational Research ของ Max D.

3. ศึกษาแบบสัมภาษณ์ของนาย วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ในวิจัยเรื่อง "ปัญหาการดำเนินงานฝึกอบรมเยาวชน ชนบทภาคกลาง"²³

4. ศึกษาแบบสัมภาษณ์ของนางสาว ลลิตา วิเลิศปรีชาตระกูล ในวิจัยเรื่อง "มโนภาพของการมีอาวุโสในสังคมไทย"²⁴

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้แนวคิดในการเขียนแบบสัมภาษณ์ครูจากหนังสือและผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

1. วิทยานิพนธ์ของนาย ประชญา ไชยโกมินทร์ ในเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่าง

²¹ สุนีท สมัครการ, "การสัมภาษณ์" หลักวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กองวิจัยสังคมศาสตร์, สภาวิจัยแห่งชาติ), หน้า 104.

²² Max D. Engelhart, Methods of Educational Research, (Rand McNally and Company, Chicago, 1972), p.108.

²³ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, "ปัญหาการดำเนินงานฝึกอบรมเยาวชนชนบทภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, แผนกวิชาพลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

²⁴ ลลิตา วิเลิศปรีชาตระกูล, "มโนภาพของการมีอาวุโสในสังคมไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชาวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

วิชาภาษาไทย ในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคณวราภิรักษ์ ปีการศึกษา 2512"²⁵

2. บันทึกคำบรรยายวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"²⁶

3. การสร้างแบบสอบถาม การวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถามนักเรียนโดยใช้วิทยานิพนธ์ของบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เป็นแนวทาง

1. แบบสอบถามของนางสาว ประภาศรี สุขบรรทัด ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสำรวจวิธีสอนหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร"²⁷

2. แบบสอบถามของนางสาว อรสา เจนพนัส ในวิจัยเรื่อง "การสำรวจวิธีสอนวิชาวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร"²⁸

3. แบบสอบถามของ นางสาว ประสงค์ ราชณ.สุข ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "ทัศนคติของครูต่อการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครธนบุรี"²⁹

²⁵ปรัชญา ไชโยภินทร์, "ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาภาษาไทยในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคณวราภิรักษ์ ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, คณะครูศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²⁶จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครูศาสตร์, "บันทึกคำบรรยายวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย" (โรงพิมพ์สหกรณชายสงแห่งประเทศไทย, 2509).

²⁷ประภาศรี สุขบรรทัด, เรื่องเดิม, ภาคผนวก

²⁸อรสา เจนพนัส, "การสำรวจวิธีสอนวิชาวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

²⁹ประสงค์ ราชณ.สุข, "ทัศนคติของครูต่อการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506).

4. แบบสอบถามของ นาย สมศักดิ์ วิจารณ์ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2510³⁰

5. แบบสอบถามของนางสาว อัมพร ศีลารังษี ในวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต³¹

4. สำหรับคำถามในแบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผน (Structured Interview) โดยจัดแบบคำถามให้ตอบอย่างเสรี และให้ตอบตามที่กำหนดไว้ โดยมีคำถามต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำถามเกี่ยวกับโครงการทดลองวิธีสอนใหม่ ๆ 7 ข้อ
2. คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการสอน 25 ข้อ
3. คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของครู 5 ข้อ
4. คำถามเกี่ยวกับปัญหากิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7 ข้อ
5. คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7 ข้อ

5. แบบสอบถามนักเรียน ใ้แบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งมีบางข้อมีคำถามเปิดไว้ให้เพิ่มเติม และคำตอบที่ให้ตอบอย่างเสรี คำถามต่าง ๆ แบ่งออกเป็นดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับทัศนคตินักเรียน 5 ข้อ
2. คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน 20 ข้อ
3. คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7 ข้อ
4. คำถามเกี่ยวกับการวัดผล 5 ข้อ

³⁰ สมศักดิ์ วิจารณ์, "การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510)

³¹ อัมพร ศีลารังษี, เรื่องเกม, ภาคผนวก

6. เลือกตัวอย่างประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูและนักเรียนที่สอนและเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ นักเรียนที่เลือกได้โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนที่จะเป็นตัวแทนประชากรในการวิจัยครั้งนี้จะต้องเป็นโรงเรียนสาธิต ที่เป็นโรงเรียนในสังกัดของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และกองโรงเรียนฝึกหัดครูตามลำดับ เพราะจะได้ข้อมูลจากหลายแหล่งพอที่จะเป็นที่เชื่อถือได้

2. ต้องเป็นโรงเรียนสาธิตที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนตัวอย่างประชากรนักเรียน ใช้วิธีคัดเลือกมาระดับละ 1 ห้องเรียน และนำจำนวนนักเรียนในห้องเรียนนั้นมาจับสลากจำนวนเลขคู่ ให้ได้เพียงห้องละ 20 คน รวม 3 ระดับ จะได้จำนวนนักเรียน 60 คน ใช้วิธีการเช่นนี้ทั้ง 5 โรงเรียน จะได้จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียนประมาณ 300 คน

7. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์อาจารย์ตามโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ ที่เลือกเป็นประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

8. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้คืนมาทำการวิเคราะห์เพื่อตีความหมายความคิดเหล่านั้น โดยคิดเป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วเสนอเป็นบทความหรือตาราง

คำจำกัดความ

กิจกรรม หมายถึง "การกระทำกิจกรรมในห้องเรียนโดยนักเรียนเป็นผู้กระทำ"³²

³²As Hornly, H. Wakefield, E.V. Gatenby, The Advanced Learner's Dictionary of Current English, (Oxford University Press, 1963) p.11.

ม.ล.มานิจ ชุมสาย กล่าวไว้ว่า

"กิจกรรมคือการกระทำที่กระตือรือร้น มีชีวิตชีวา ว่องไว ตลอดจน" ³³

แต่กิจกรรมในที่นี้ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ครูและนักเรียนจัดทำขึ้นภายใน
ชั่วโมงเรียน เพื่อให้การสอนสนุกสนานและถ่ายทอดความเข้าใจในบทเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่ครูและนักเรียนจัดทำขึ้น
ภายในชั่วโมงเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเข้าใจง่าย โดยครูมีอุปกรณ์การสอนจะเป็น
วิทยากรหนึ่งสื่อคนควา หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นักเรียนมีกิจกรรมจะเป็น ฟัง พูด อ่าน
หรือเขียน

ภาษาไทย หมายถึง หมวดวิชาการศึกษา ภาษา หลักภาษาและวรรณคดี

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในที่นี้ หมายถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่กำลังสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนสาธิต ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนสาธิต ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้

โรงเรียนสาธิต Carter v. Good ให้ความหมายของโรงเรียนสาธิตไว้ว่า

"โรงเรียนซึ่งเป็นของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งสาธิตกิจกรรมการเรียนการสอน
มีการวางแผนการสอน, เทคนิคการสอนหรือทดลองเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนมักเป็นไปใน
ด้านการสาธิตมากกว่าการฝึกหัดการสอน" ³⁴

³³ มานิจ ชุมสาย มล., พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย (บริษัท Macmillan สำนักพิมพ์
วรรณะวิบูลย์, 2499), หน้า 1568.

³⁴ Carter V. Good., Dictionary of Education, (New York McGraw-Hill
Book Co., 1959), p.161.

แต่โรงเรียนสาธิต ในที่นี้หมายถึง โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างของการสอนแบบใหม่
แบบมีกิจกรรม อุปกรณ์ การวัดผลเป็นต้น ในที่นี้ใช้เฉพาะ 5 แห่ง ในนครหลวงฯ เท่านั้น

ทัศนคติ ในที่นี้ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อ
การเรียนการสอนภาษาไทย คือ พอใจ ไม่พอใจ เบื่อหน่าย หรือไม่สนใจ

การสอนแบบใหม่ ในที่นี้หมายถึง การสอนโดยมีกิจกรรมการสอนต่าง ๆ เข้าช่วย
เพื่อให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน และมีอุปกรณ์ การวัดผลด้วย

อุปกรณ์การสอน ในที่นี้หมายถึงทั้งสามสิ่งนี้เท่านั้น คือ

1. วิทยากร
2. หนังสือคนควา
3. วัสดุอุปกรณ์การสอน เช่น รูปภาพ ของจำลอง ฯลฯ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร ในที่นี้หมายถึง กิจกรรมภาษาไทยที่จัดขึ้นนอกห้องเรียน
เพื่อส่งเสริมวิชาเรียนภาษาไทยให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

โครงการใหม่ ๆ ในการสอน หมายถึง โครงการที่โรงเรียนสาธิตต่าง ๆ ทั้ง
5 แห่งนี้ จัดขึ้น ซึ่งโครงการนี้ยังไม่เคยจัดในโรงเรียนสาธิตนั้น ๆ มาก่อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย